

sa protestoivat tarmokkaasti kaikkia muita asetuksia vastaan, ja saatuaan tässä viranomaistensa myötätunnon ja tuen anovat niiden muuttamista. Jopa 2. pykälän suhteen he pyytävät lupaa kalastaa lohta ennen 15. huhtikuuta sekä vähentää verkkojen mittoja $1\frac{3}{4}$ versokkaan viitaten siihen, että lohi laskee mätiä syyskuun lopusta lokakuun ensimmäiselle puoliskolle ja että sallittujen verkkojen pakollisilla mitoilla paljon kalaa menee hukkaan. Tätä muutosta he eivät oikeastaan vaadi kovin innokkaasti.

Päinvastoin elintärkeä kysymys heille on 5. pykälän asetus, joka kieltää kaiken kalan pyynnin lokakuun 1. ja joulukuun 1. päivän välillä. Tuona väestölle raskaimpana vuodenaikana sillä ei ole minkäänlaisia ansioita, ja jos merikalastus Norjassa ja Tenolla epäonnistuu, se voi joutua vaikeaan tilanteeseen, kun sillä ei ole oikeutta hankkia ravintoa vesistöistä. Sitä paitsi juuri kiellettyinä kuukausina siian, harjuksen ym. saalis on kaikkein runsain. Anoessaan täyttä vapautta kalastaa kaikenmittaisilla verkoilla koko vuoden ajan, kuten Inarissa, siikaa, harjusta ja muuta kalaa Utsjoen kunta vahvistaa perustelujaan vielä sillä, että siiat ja harjukset, joiden rajoittamiseksi laki on tehty, tuovat itse paljon harmia lohenskalastukselle syödessään tämän kalan mätiä. Edelleen he pyytävät myös kumoamaan 6. pykälän, joka kieltää tuulastuksen.

En ryhdy arvioimaan, missä määrin esitetyt lain kumoamisperustelut ovat oikeutettuja, mutta sekä nimismiehen että Utsjoen seurakunnan pastorin mukaan 18.4.1873 annetun lakiasetuksen 5. pykälä todella vaikuttaa erittäin raskaasti väestön taloudelliseen tilanteeseen.

Sitä paitsi saamelaisten asuinpaikkojen ollessa valtaviin etäisyyksien päässä toisistaan ja hajallaan nimismies ei ilmeisesti yksinään kykene kontrolloimaan lain tiukkaa toteutumista, kun laki kuuluu niihin, jotka itsessään sisältävät syyt niiden rikkomiseen ja kiertämiseen. Jollei nimismies satu olemaan aivan odottamatta paikalla, kuten esimerkiksi meidän edellisessä kappaleessa kuvatun Pulmangin matkamme aikana, kaksi tapaamaamme saamelaista olisivat tuulastaneet kaikessa rauhassa koko yön.

Saamelaisten tyytymättömyys vuoden 1883 asetuksen 10. pykälään, joka sallii vierasmaalaisten turistien kalastaa lohta, ja pyyntö korottaa siitä asetettua maksua, selittyy heidän halullaan saada suuremmassa määrin tämä summa kunnan käyttöön. Heidän ilmoituksensa siitä, että englantilaiset kalastavat lohet Tenosta (heitä on kaksi) kestää huonosti kritiikkiä; itse saamelaiset omine vaikkakin

lain määräämine verkkoineen ja vieläpä salakalastuksella kiellettyinä aikana ovat epäilemättä suurempia tämän kalan vihollisia. Lisäksi saamelaisten ansiotulot turisteista eivät ole vähäiset, ja jälkimmäiset tultuaan varta vasten Lontoosta oikkuaan tyydyttämään eivät tietenkään nurisisi heiltä vaaditun maksun kottamisesta. Utsjoen kunnan kuntakokouksessa 21.10.1883 kaikki yllä selostetut saamelaisten anomukset esitettiin Oulun maakuntahallinnon harkittaviksi.

Utsjoen saamelaiset saavat melkoista lisätuloa erilaisten heidän hyvin taitavasti tekemiensä puuesineiden uitosta ja myynnistä Norjaan: veneiden, airojen, tynnyreiden, tuolien, sänkyjen ym. Varhempina aikoina he tekivät kokonaisten talojen salvoksia ja uittivat niitä Tenovuonolle.

Vuoteen 1860 asti saamelaiset käyttivät puutavaraa verotta ja sen vienti raakapuuna tai työstettynä Norjaan oli paljon merkittävämpää kuin nyt. Sen jälkeen kun mainittuna vuonna Utsjoen ja Inarin kuntiin perustettiin erityinen metsänhoitoalue, hallitus ei ole sallinut niukkoja Utsjoen metsiä säästääkseen saamelaisten ottaa sieltä puuta Norjaan vietäväksi edes tullin kera. Saamelaisten on pakko noutaa sitä pitkän matkan päästä Inarin kunnan rajojen ulkopuolelta Inarijoelta ja Kietsimäjoelta, ja uiton etäisyys ja hankaluus nostaa suuresti matkaa tullimaksua ja puutavaran hintaa. Pienimmänkin mahdollisuuden tullen saamelaiset eivät tietenkään pidättäydy houkutuksesta varastaa lähellä olevia puita. Nimismiehen mukaan Utsjoen kunnassa on varsin paljon käyttöpuuta, joka menee hukkaan myrskyjen ym. takia, ja sitä pitäisi luovuttaa joka vuosi tietty määrä puuesineiden tekoon myyntiä varten. Hänen toistuvasti tässä mielessä metsähallitukselle tekemiinsä esityksiin ei ole kuitenkaan tähän mennessä tullut suotuisaa vastausta. Ja nykyään puuesineet ja muut tuotteet, naisten tekemät poronahkanutukkaat, paulat, verka ym., sanalla sanoen Utsjoen saamelaisten valmistamat kotiteollisuustavarat, ovat paikallisissa olosuhteissa hyvin kunnioitettavan arvoisia. Tilastotiedot, jotka kuntakokouksen puheenjohtaja P. Hellander on esittänyt, kertovat, että sellaisten tavaroiden arvo vuonna 1881 oli kaikkiaan 8 600 mk.

Ylipäänsä sekä nimismiehen että pastorin sanojen mukaan ja myös talojen sisä- ja ulkopuolen, vaatetuksen ym. perusteella arvioiden Utsjoen kunnan saamelaisten jokapäiväinen leipä on turvattu eikä heidän keskuudessaan ole erityisen rikkaita perheitä eikä rutiköyhiä. Kerjuu on tuntematon ilmiö, ja köyhäinkassaavustuksia maksetaan keskimäärin vain 30–40 markkaa vuodessa. Päiväpalkka